

فرم طرح درس نظریه‌های پیشرفته مشاوره و روان‌درمانی

گروه آموزشی: روان‌شناسی تربیتی و مشاوره		
عنوان درس: نظریه‌های پیشرفته مشاوره و روان‌درمانی	مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: مشاوره خانواده، مشاوره مدرسه
تعداد واحد: ۳ نظری: ۳ عملی: ۰	پیش‌نیاز: نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی	مدرس: دکتر محمدخدایاری فرد دکتر محمدحسن آسایش

هدف کلی درس

با توجه به عنوان درس حاضر و اهمیت کاربرد برخی نظریه‌ها، در این کلاس به نظریه‌های مهم روان‌درمان شناختی-رفتاری و خانواده‌درمانی پرداخته می‌شود. در بخش اول، تاریخچه روان‌شناسی و درمان خانوادگی، رویکردهای جدید خانواده‌درمانی مانند خانواده‌درمانی معنوی-مذهبی و خانواده‌درمانی شناختی-رفتاری و فرایند خانواده‌درمانی مطرح می‌شود. در ادامه، با توجه به رشد نظریه‌های شناختی-رفتاری به جدیدترین نظریه‌ها در این حوزه به خصوص نظریه‌های موج سوم شناختی-رفتاری پرداخته می‌شود. انتظار می‌رود، دانشجویان عزیز در پایان ترم بر نظریه‌های خانواده‌درمانی شناختی-رفتاری، معنوی-مذهبی و درمان‌های موج سوم شناختی-رفتاری تسلط کافی داشته باشند.

اهداف ویژه (رفتاری) درس

یادگیری مهارت مصاحبه عملی و مشاوره با خانواده و همچنین، روند مصاحبه و مشاوره فردی
کسب دانش کافی در زمینه نظریه‌های خانواده‌درمانی و نظریه‌های موج سوم شناختی-رفتاری از جمله درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) و درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MCBT)
توان ایجاد تمایز بین مشاوره فردی، خانوادگی و گروهی و توانایی بحث قوی در این زمینه

قوانین و نکات مربوط به کلاس

- ❖ این درس هم به صورت ارائه نظری و بحث گروهی و هم اجرای عملی تدریس می‌شود. به این صورت که ابتدا مباحث نظری به طور خلاصه از طریق پاورپوینت و مشارکت دانشجویان تدریس می‌شود و سپس، کار عملی هر درس به صورت کارگاهی اجرا می‌گردد.
- ❖ کلاس کاملاً دانشجوی محور برگزار خواهد شد و فعالیت و مباحثه علمی کلاسی، مبنای تشکیل جلسات خواهد بود.
- ❖ لازم است دانشجویان قبل از هر جلسه، پیش‌خوانی داشته باشند و منابع مشخص شده برای هر جلسه را طبق طرح درس مطالعه نمایند.
- ❖ پیش‌خوانی دانشجویان در هر جلسه، ابتدا از طریق سامانه و سپس در کلاس مورد پرسش قرار خواهد گرفت.

- ❖ هر دانشجو موظف است، حداکثر ۲ روز قبل از برگزاری هر جلسه از کلاس وارد سامانه شده و در مورد مبحث مربوط به جلسه پیش‌رو، اعلام آمادگی کند و همچنین طرح سؤال نماید.
 - ❖ دانشجویان برای هر جلسه، علاوه بر مطالعه منابع مربوط به آن جلسه طبق طرح درس، در صورتی که پاورپوینت، فیلم و یا مقاله‌ای در سامانه درج می‌شود، آن را مطالعه کرده و نظرات خود را در سامانه ارسال نمایند و آن را نیز در کلاس به اشتراک گذارند.
 - ❖ در صورتی که دانشجویان، پیشنهاد حذف عناوین یا جایگزین عناوین دیگری را داشته باشند، از نظر اینجانب بلامانع و قابل اجراست؛ لذا می‌بایست حداکثر ظرف جلسات اول و دوم آن را مطرح کنند.
 - ❖ شایان تذکر است که کلیه جلسات، رأس ساعت مقرر آغاز می‌شود و پایان خواهد یافت. بنابراین، از دانشجویان انتظار می‌رود، پیش از ورود استاد در کلاس حضور یابند.
 - ❖ دانشجویانی موظفند پیش از ورود به کلاس، تلفن همراه خود را خاموش کنند. مشاهده شدن یا شنیدن صدای زنگ تلفن همراه، موجب بیرون رفتن دانشجو از کلاس و منظور کردن غیبت در آن جلسه خواهد شد و بیش از ۳ جلسه غیبت، براساس مقررات آموزشی رفتار خواهد شد.
 - ❖ یک نمره نیز، به دو نفر از دانشجویانی که بهترین نقد را از استاد یا کلاس داشته باشند، با نظرسنجی از کلیه دانشجویان کلاس در آخرین جلسه تعلق خواهد گرفت.
 - ❖ دانشجویانی که تمام جلسات را بدون تأخیر حضور داشته باشند، یک نمره به نمره امتحان آن‌ها افزوده خواهد شد.
- در صورتی که با هر یک از استادان مشکلی پیدا کردید، لطفاً موضوع را ابتدا با خود استاد در میان بگذارید؛ در صورت حل نشدن امر، موضوع با مدیر گروه و در صورتی که به مشکل تبدیل شد، با معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح کنید.

جدول زمان بندی ارائه مطالب

شماره جلسات	موضوع درس	سرفصل مطالب	منابع
۱	آشنایی، ارائه مقررات کلاسی، توضیح درباره شیوه کار عملی	- شیوه کار عملی - مطالعه خانواده و چگونگی تهیه مقاله توضیح داده خواهد شد. - نحوه صحیح اخذ شرح حال و ویژگی‌های مصاحبه خوب مورد بحث قرار می‌گیرد.	شماره ۱
۲	مصاحبه تشخیصی و خانواده‌درمانی	- شیوه صحیح مصاحبه تشخیصی مورد گفت‌وگو قرار می‌گیرد. - تاریخچه خانواده‌درمانی مورد گفت‌وگو قرار می‌گیرد. - مراحل اولین جلسه مصاحبه با خانواده مورد بحث قرار می‌گیرد.	شماره ۱
۳	مصاحبه با خانواده و فرایند خانواده‌درمانی	- اولین جلسه مصاحبه با خانواده به صورت عملی در کلاس انجام خواهد گرفت. - فرایند خانواده‌درمانی مورد گفت‌وگو و بحث قرار می‌گیرد.	شماره ۱
۴	خانواده‌درمانی شناختی-رفتاری	- مبانی نظری و چگونگی مداخله‌های شناختی-رفتاری (CBT) در حل مشکلات فردی و خانوادگی آموزش داده می‌شود. - فنون شناسایی A-B-C، بازسازی شناختی و روش حل مسئله توضیح داده می‌شود.	شماره ۱

شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - کنترل کار عملی - چگونگی مداخله فن حل مسأله به صورت کارگاهی اجرا می‌شود. 	فن حل مسأله	۵
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - نظریه درمان معنوی-مذهبی تدریس می‌شود. همچنین مبانی تکنیک مثبت‌نگری، آموزش داده می‌شود. 	روان‌درمانی معنوی-مذهبی روان‌درمانی مثبت‌نگر	۶
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مثبت‌نگری به صورت کارگاه آموزشی اجرا می‌شود. 	روان‌درمانی مثبت‌نگر	۷
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مبانی نظری و فاز اول تکنیک تغییر رفتار سیستمی به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود. 	فن تغییر رفتار سیستمی	۸
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - اجرای فاز دوم فن تغییر رفتار سیستمی انجام می‌گیرد. 	فن تغییر رفتار سیستمی	۹
شماره ۲	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مبانی نظری درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT) به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود. 	درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT)	۱۰
شماره ۲	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - ادامه فنون درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT) به صورت کارگاهی آموزش داده می‌شود. 	درمان شناختی-رفتاری مبتنی بر ذهن‌آگاهی (MICBT)	۱۱
شماره ۳	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مبانی نظری درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) مورد گفت‌وگو قرار می‌گیرد. 	درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT)	۱۲
شماره ۳	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - فنون درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) مورد بحث و گفت‌وگو قرار می‌گیرد. 	درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT)	۱۳
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - نظریه درمان مبتنی بر شفقت (CFT) آموزش داده می‌شود و برخی از فنون آن به صورت کارگاهی اجرا می‌شود. 	درمان مبتنی بر شفقت (CFT)	۱۴
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مشاوره در امر ازدواج و وظایف مشاوران در این گونه موارد به صورت گروهی بحث می‌شود. 	مشاوره در امر ازدواج	۱۵
شماره ۱	<ul style="list-style-type: none"> - بررسی کار عملی - مهارت سبک زندگی عاشقانه، تدریس می‌شود. - پرسش و پاسخ کلاسی - بررسی و نقد کلاس 	سبک زندگی عاشقانه	۱۶
آزمون پایان ترم			۱۷

نوع ارزشیابی

- ❖ هر دانشجو موظف است، در کنار مطالعه منابع معرفی شده، برای یادگیری بیشتر، به کار عملی نیز بپردازد.
- ❖ پنج نمره از نمره کل پایان‌ترم، به کار عملی تعلق می‌گیرد.
- ❖ کار عملی، شامل مطالعه یک خانواده و یا یک گروه و اجرای فنون و مهارت‌های آموزش داده شده در کلاس، بر روی این خانواده و تبدیل گزارش به یک مقاله است.
- ❖ مقاله به صورت PDF - Accept - Track change - Word باشد و می‌بایست توسط یکی از همکلاسی‌ها (با ذکر نام) ارزیابی و نمره داده شود. در صورتی که مقاله توسط یکی از همکلاسی‌ها ارزیابی نشده باشد، آن مقاله حداقل نمره کلاسی را خواهد گرفت.
- ❖ کار عملی می‌بایست تا یک هفته پیش از امتحان پایان‌ترم تحویل داده شود، در صورت تأخیر در تحویل کار عملی، بین یک‌روز تا یک هفته ۱ نمره کسر خواهد شد. تأخیر از روز هشتم تا دو هفته ۲ نمره کسر می‌شود و پس از آن کار عملی تحویل گرفته نخواهد شد و دانشجو فقط از آزمون کتبی برحسب پاسخ‌هایی که داده است، نمره خواهد گرفت.
- ❖ ده نمره از نمره نهایی این درس، به آزمون پایان‌ترم تعلق می‌گیرد. آزمون پایان‌ترم کتبی، براساس برنامه امتحانی تعیین شده در سامانه آموزش به صورت تستی و کوتاه پاسخ گرفته خواهد شد و دارای ۴۰ سؤال است که از منابع اصلی گرفته خواهد شد.

فهرست منابع

- ۱) خدایاری فرد، محمد و عابدینی، یاسمین (۱۳۹۸). نظریه‌ها و اصول خانواده‌درمانی با تأکید بر نظریه‌های نوین درمان شناختی- رفتاری و معنوی مذهبی، با تجدیدنظر کلی، ویراست سوم. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲) کایون، برونو ای (۱۳۹۳). شناخت رفتار درمانگری یکپارچه‌شده با ذهن‌آگاهی، ترجمه محمد خدایاری فرد، کوروش محمدی و مریم دیده‌دار. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۳) فلکسمن، پائول؛ بلک لدج، جی تی و باند، فرانک (۱۳۹۵). درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، ترجمه محمد خدایاری فرد و ناهید حسینی‌نژاد. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.